

גנזי המלך

קובץ שבועי בענייני יהדות מהוצאת **ארבע כנפות** 174

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 03-6762226 מופץ בכל הארץ ב-90,000 עותקים

**"וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים לְנַחֵךְ כָּל בְּשָׂר בְּאֶרֶץ לְפָנַי
כִּי מְלֵאָה הָאָרֶץ חֲמָס מִפְּנֵיהֶם
וְהִנְנִי מְשַׁחֵתֶם אֶת הָאָרֶץ"**

**מדוע ניצל נח בתיבה ולא בארץ ישראל
מתוך דרשותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א**

**יָרְדוּ עֲלֵיךְ גְּשָׁמִים בְּיוֹם זַעַם! וְרִישׁ
לְקִישׁ סֹבֵר: כִּפְשֵׁטִיָּה דִקְרָא: "אֶרֶץ לֹא
מְטוֹהֶרָה, הִיא לֹא גְשָׁמָה בְּיוֹם זַעַם" (שם
ע"ב).**

והענין הוא; שיש חסד שהוא התחסדות
גמורה, שכל הלב שואף רק לחסד
ומצטער אם חסרה ההזדמנות להתחסד,
כגון אברהם שהצטער שלא מצא אורח.
וכמ"ש: "וְהוּא יֹשֵׁב פֶּתַח הָאֵהָל כָּחֵם הַיּוֹם".

המשך בעמ' 2 <<<

אצלו הסכנה. וזה גדרה של א", שלא ירד
עליה המבול כלל. וכמו שכתוב בגמרא:
**'בְּמֵאֵי קָא מִיפְלָגִי? רִישׁ לְקִישׁ סֹבֵר: יָרְדַּ
מְבֹול לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְרַבִּי יוֹחָנָן סֹבֵר: לֹא
יָרְדַּ מְבֹול לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. אָמַר רַב נַחֲמָן
בְּרַ יִצְחָק: "וּשְׁנֵיהֶם מְקַרְא אֶחָד דְּרִשׁוּ:
"בֶּן אָדָם, אָמַר לָהּ, אֵת אֶרֶץ לֹא מְטוֹהֶרָה,
הִיא לֹא גְשָׁמָה בְּיוֹם זַעַם" (יחזקאל כב
כד). רַבִּי יוֹחָנָן סֹבֵר: "אֵתְמוּהִי קָא מִתְמָה
קָרָא - "אֵת אֶרֶץ לֹא מְטוֹהֶרָה!?! כְּלוּם**

נמצא שענין המבול - הוא הוראה על
תוצאות ה"חמס" שהוא מבטל ומאבד
את עצמו - כמו שנאמר: **"קָן כָּל בְּשָׂר
בְּאֶרֶץ לְפָנַי" - מעצמו בא. "חמס" - תרגם
אונקלוס: 'חטופין' - 'ואמר ה' לנח, קצא
דכל בשרא על לקדמי, ארי אתמליאת
ארעא 'חטופין' מן קדם עובדיהון' (שם
יג). והוא גדר 'כח הנטילה' כידוע. ועל
כן, ההצלה מן המבול לא היתה אלא
בהפכו ב'כח החסד'.**

נצייר לעצמנו; נח ובניו ומשפחתו
שמונה נפשות, שמשו והאכילו לעשרות
אלפים בעלי חיים, כל אחד אוכל בזמנו
- ובמוזונו המיוחד לו, הן ביום והן בלילה,
במשך שנה תמימה, הרי זו פעולה של
גמילות חסדים מאין כמוה.

חסד זה, הוא הרוחניות שבענין
התיבה, האבן הטובה שהיתה מאירה בו,
כי אין מכסה לאור הרוחני גם בחשכת
צרות העולם הזה. ואם פעם אחת בתוך
מאות אלפי הפעמים איחר נח רגעים
אחדים לתת אוכל לארי, הכהו. וכמ"ש:
"וַיִּשְׁאַר אֶךְ נַח" (בראשית ז כג). ולפי
מעלתו בחסד לכן נעשה בעל מום ממש
- כי אין החיצון אלא מראהו הנגלה של
הפנים - בדרך הטבע לא היתה התיבה
יכולה להתקיים, אלא שזהו עצם הנס כי
נשמר בחסד הנפלא.

יש גדר של הצלה, שצריך להכנס אל
התיבה להנצל שם מפני סכנת מי המבול.
ויש שאינו צריך להצלה, כי לא שייכת

"וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים לְנֹחַ קַץ כָּל בָּשָׂר בָּא לִפְנֵי כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ חֲמָס מִפְּנֵיהֶם וְהִנְנִי מַשְׁחִיתִם אֶת הָאָרֶץ"

ונתנה לישראל. ועליו הכתוב אומר: "טוב עין הוא יברך" (משלי כב). מתיב רב חסדא: "ואתני צנה ה' בעת שהוא ללמד אתכם!" ואתני צנה! ואני לכם - ראה למדתי אתכם חקים ומשפטים כאשר צוני ה' אלקי "אתני צנה" ואני לכם (נדרים לח). ובר"ן: 'אלמא, דהשם צוהו ללמד את ישראל'. ועתה פתבו לכם את השירה הזאת 'השירה לחודה' למען תהיה לי השירה הזאת לעד בבני ישראל" וברש"י: 'שילמדו כל התורה וילמדו אותה, אלמא, לישראל נמי נתנה'. 'אלא, פלפולא בעלמא'.

והר"ן אומר: 'פלפולא בעלמא' נתן לו למשה והוא נהג בו טובת עין לישראל'. ורש"י אומר: 'פלפולא בעלמא' להבין דבר מתוך דבר הוא דניתן למשה וניהג בו עין טובה ונתנה לישראל'. ובתוס': 'פלפולא בעלמא' שיטת חריפות והבינה נמסר למשה רבינו ונהג בו טובת עין'. כזו היתה מסירות נפשו של משה רבינו שנתן מה שלא נצטווה ליתן, את כל אשר לו נתן, את החריפות וההבנה ואת כל החכמה שניתנה - רק לו - הכל הוא נתן ומסר להם.

"אתם נצבים היום כלכם לפני ה' אלקיכם ראשיכם שבטיכם זקניכם ושטריכם כל איש ישראל: טפכם נשיכם וגרף אשר בקרב מחניה מחטב עציף עד שאב מימיה" (דברים כט). וכתב בעה"ט: 'וסמך ליה: "טפכם". לומר שיהו ישראל בעיני הראשים לנהלם ולהדריכם כטפם'. צריך להשקיע יגיעה רבה ועבודה מאומצת בהדרכה לטובת טפם של אחרים, כפי שהוא משקיע כל כחו וכשרונותיו בטף שלו, מצינו אצל הנביאים הקדושים שויתרו על הנאת והטבת עצמם. אליהו הלך אצל צרפית האלמנה להחיות את בנה והיה לו לילך להחיות אבותיו.

וכן אלישע שהיה לו לילך אצל אביו ואמו להחיותם כמו שהחיה בן אכסניא שלו, אלא שמסרו נפשם בעבור אכסניא שלהם (שמו"ר ד ב). (מעייני החיים) ■

כי משהאדם נעשה דואק רק לקיום עצמו, הריהו קמצן לבקש רחמים עבור אחרים, אפילו על אנחה אחת הוא מקמץ. על שמואל הנביא אף לאחר פטירתו נאמר: כי לא רצה לבוא אל מנוחתו כבוד בגן עדן למקומו הראוי לו כפי שהכינו לו, אלא בעודנו עומד על מזוזת היכל ה' הוא התפלל על בני ישראל וירושלים וזה שאמרה חנה אמו: 'וגם אנכי השאלתהו לה' כל הימים" (שמואל א א). פשוטו כמשמעו.

אי אפשר להבין ולהשיג בשכל האנושי את מסירות נפשו של שמואל לכלל ישראל, הכינו לו קבלת פנים מפוארת, כל פמליא של מעלה יוצאת לקראתו לקבל את פניו, "מששה ואתרן בכהניו ושמואל בקראי שמו" (תהילים צט). מקומו בגן עדן עומד מקושט באורות, להשביעו מכל הטוב הצפון לצדיקים ובעתעונגי עולם העליון, אבל איך ינעמו לו כל תענוגי גן עדן אלה כאשר המקדש חרב ועם ישראל יושבים כאבלים בין אומות נכר, יושבי חושך וצלמות בגלותם הנוראה, איך ינעמו לו הזמירות בשעה שעם ישראל בוכים ומקוננים.

כמו כן אצל אסתר המלכה שאמרה: "ואיככה אוכל וראיתי באבדן מולדתי" (אסתר ח). אין עונג המלכות מתקבל עליה, היא בוחלת בכל התענוגים בשעה שבני ישראל נמצאים בצרה גדולה. כאלה היו גדולי ישראל נביאי ה', שבכל צרתם של ישראל צר גם להם, איך נשיר שירים ואיך נוכל להיות שקטים כאשר יש מי שמתפתל מיסורים בבית חולים, או מישהו שקומתו שחה מרוב דכאון נפשו בסבל של חולי, או מדוכא בעניות, מדוע אנו חסים להשתתף בצרתם של אחרים ומונעים עצמנו מלגרב להם כמה אנחות, כשאת הכל אנו שומרים לעצמנו?.

'אמר רבי יוסי ברבי חנינא: "לא ניתנה תורה אלא למשה ולזרעו שנאמר: "פתב לך" "פסל לך" מה פסולתן שלך! אף כתבן שלך". משה נהג בה טובת עין

ופירש רש"י ע"ה: "כחם היום" - 'הוציא הקב"ה חמה מנרתיקה שלא להטריחו באורחים! ולפי שראהו מצטער שלא היו אורחים באים, הביא המלאכים עליו בדמות אנשים' (בראשית יח א). ויש חסד של חובה שעושהו בהכירו את הכרחיותו, אבל לא יצטער אם לא יזדמן לו חסד. זוהי דרגתו של נח איש צדיק תמים, אבל לא חסיד. אולם אברהם אבינו, זכה לבחינת ההתחסדות, שהיא למעלה מן המידות ועל כן זכה לארץ ישראל שהיא בהשפעה ישירה מאת הקב"ה, בחינת "ארץ אשר ה' אלקיך דרש אתה תמיד עיני ה' אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה" (דברים יא יב). והיא גדר הנתינה לשמה ממש, כי רק המתחסד רואה תמיד כל חסדיו יתברך. וברדרגה זו לא שייך גדר המבול כלל. אך נח לפי דרגתו לא היה יכול להנצל בארץ ישראל והוצרך להצלה של תיבה, שבחינתה ההתרגלות וההתעלות במידת החסד בפועל.

"וַיֹּאמֶר ה' לְנֹחַ בֵּא אִתָּךְ וְכָל בֵּיתְךָ אֵלַי הַתְּכֵה כִּי אֶתְּךָ רְאִיתִי צַדִּיק לְפָנַי בְּדוֹר הַזֶּה" (בראשית ז א)

'א"ר יהושע: "מה ראה נח, שלא בקש רחמים על דורו? חשב בלבו, פן לא ינצל שכתוב: "כי אתך ראיתי צדיק לפני בדור הזה". כלומר: לפי ערך הדור הזה. ולפיכך לא בקש רחמים" (זה"ק השמטות רנד:). אם יבקש נח רחמים וילמד זכות על דורו, כי אז על ידי הרחמים שיגלה הקב"ה כלפי דורו עשויה להשתפר צורת אותו הדור, שאולי יעברו על בני הדור מחשבה קלה והרהור טוב ובמצב זה לא תהיה בולטת מעלתו לטובה, כי הלא צדקתו היתה לפי ערך הדור, לכן חשש נח שאם הרחמים ישפרו את הדור, אז לא יהיה ערכו ניכר כל כך ואולי יפחתו סכוויי להנצל.

נמצא שאם האדם חושב לטובתו ולהנאת עצמו, הרי שבשעה זו אין הוא מסוגל לחשוב אודות טובתם של אחרים,

רמז

מתי משלימים את ההלל?

בראש חדש מדלגים על פרקים בהלל ובחגים משלימים. רמז מהפרשה.

היכר ומדלגים בפרקי ה'הלל'. ומתי כן משלימים את ההלל? לכך יש רמז בפרשת השבוע פרשת 'נח'. על הפסוק: **"שְׁנַיִם שָׁנִים בָּאוּ אֶל נֹחַ אֶל הַתֵּבָה"** (בראשית ז).

מסביר בעל 'חדושי נפלאות': כי בפסוק הזה יש רמז לימים שגומרים בהם את ה'הלל' בחוץ לארץ; שהם שני הימים הראשונים של פסח. שני הימים של שבועות. ט' ימים של סוכות. ושמונה ימים של חנוכה.

"שְׁנַיִם שָׁנִים" - רומז על שני ימי פסח ושני ימי שבועות. **"בָּאוּ"** - עולה למנין תשע, כמספר הימים שבהם משלימים את ההלל בסוכות. **"אֶל נֹחַ"** - בגימטריה חנוכה ובכל הימים האלו משלימים את ה'הלל'. ■

נקבע שיקראו בדלוג.

הסבר אחר שניתן לדלוג בראש חדש, הוא: משום שעל ראש חדש נאמר, שהוא יום סליחה. ומאחר וכך נאמר גם עליו: **"זְמַן כְּפָרָה לְכָל תּוֹלְדוֹתֵם"**. אלא שחז"ל אמרו, כי היתה התנגשות מסוימת בין **"תּוֹלְדוֹתֵם"** ובין ראש חדש. שמיום שנתלו המאורות נפלה מחלה בתינוקות שלא יכלו לסבול את האויר והיא נתבטלה בקרבן ראש חדש. לציין עובדה זו נותנים

השבת, ראש חדש מרחשון נאמר לראשונה השנה, 'הלל'. ומדוע קוראים אותו בראש חדש?

משום שנאמר בתהילים: **"הִלְלוּהוּ הִלְלוּ קַל בְּקִדְשׁוֹ"** (קנ א) י"ב פעמים **"הִלְלוּ"** שהם כנגד י"ב חדשים. ומאחר ובשנה מעוברת, כמו השנה, יש עוד חדש שאין כנגדו **"הִלְלוּ"** הכפיל דוד המלך את הפסוק המסיים את המזמור ונאמר פעמים **"כל הנשמה תהלל"**.

ומדוע מדלגים על מזמורי ה'הלל' ולא משלימים אותו בראש חדש?

אומר ה'אבודרהם': שהרבר נעשה מאחר שקיימת מחלוקת בין הרמב"ם: הסבור, שאמירת ה'הלל' בראש חדש היא רק מנהג ואינה מצוה. ובין אחרים הסוברים: שמדובר במצוה ממש. לכן

פלאי הבריאה

"ויחל עוד שבעת ימים... ותבא אליו היונה לעת ערב"

כמו הסמבטיון גם היונה שומרת שבת

מה הכונה **"לְעֵת עֶרֶב"**? אלא שכל השבת היא המתינה ולא תלשה את עלה הזית רק לעת ערב. וזו גם הכונה למה שאנו משוררים בזמירות השבת: **"יוֹנָה מְצָאָה בּוֹ מְנוּחַ"** - שהיונה נחה ולא תלשה בשבת מן המחובר. ■

היעב"ץ בחבורו הגדול 'מגדל עוז' כותב: כי מלבד הסמבטיון שהעידו עליו כי הוא שובת מסערו בשבת, גם היונה אינה תולשת מן המחובר בשבת. וזו הכונה בנאמר: **"וַתָּבֵא אֵלָיו הַיּוֹנָה לְעֵת עֶרֶב וְהָגָה עֵלֶּה זֵית טָרֶף בִּפִּיהָ"** (בראשית ח).

מעשה גדולים

"וישת מן היין וישכר"

מדוע מטבע הלשון היא 'שכור כלוט' ולא 'שכור כנח' שהיה לפני לוט?

כנח' והלא שכרותו של נח קדמה לזו של לוט? אבל אתה, בהתנהגותך סיפקת לי את התשובה. לנח לא היו בנות בוגרות והוא לא היה צריך להשיאן בכבוד' ולכן יכול היה להרשות לעצמו להוציא כסף על שתיה לשכרה. אבל ללוט היו, כמו לך, בנות בוגרות שהיה עליו להשיג להן נדוניה ולהשיאן. איך הוא העז, במצב זה, להוציא את כספו על הטיפה המרה? על כן דבק בו כנוי הגנאי 'שכור כלוט'. ■

ומצאם נכונים. יום אחד, גילה האיש כי בשכרותו אבד לו מכתב ההמלצה. בא אל בית הרב ובקש שישוב ויכתוב לו מכתב באותו הנוסח שאבד לו. חקר אותו הרב היכן ואיך איבד את המכתב, אך הלה שעתה התפכח שמר את ה'סוד' הידוע לעצמו וסרב לפרט. אבל הרב שידע כבר את טיבו פנה אליו ואמר: "כל ימי הציקה לי השאלה מדוע הלשון השגורה בפי כל היא 'שכור כלוט' ולא 'שכור

אל הגאון רבי אברהם אביש, רבה של פרנקפורט לפני כ-300 שנה, נכנס פעם יהודי ובקש שימליץ עליו בפני יהודי המקום שיפתחו את ידיהם ויתנו לו תרומה ביד רחבה כדי שיוכל להשיא את בנותיו. הרב נעתר לאיש ונתן לו מכתב חס שבעזרתו פתחו לפניו יהודי העיר את דלתותיהם וארנקיהם. לימים נראה היהודי יושב בבית מרוח ומוציא כסף רב על משקאות חריפים. הדברים הגיעו לידיעת הרב שבדק אותם

פרשת נח

מכל הבהמה הטהורה תקח לך

על בעלי החיים הטהורים שהיו בקומה של נח נאמר: "תקח לך" ועל שאינם טהורים שהוכנסו למדורים האחרים נאמר: "יבואו אל התיבה"

במתן תורה. אלא "אתו" לנח בלבד נתפרש הענין לצורך שידע מה לעשות, משום כך דייק הכתוב לכתוב "אתו" תחילה וזהו כלל ידוע בתלמוד, דהמכוון העיקרי כתוב תחילה.

מכל הבהמה הטהורה (ו א)

כתב רבנו בחיי: צריך לדעת, כי בפרשה של מעלה, שבה הודיע הקב"ה לנח שיביא את מי המבול, התחיל במדת הדין, כמו שנאמר: "ויאמר אלקים לנח קץ קץ כל בשר" (בראשית ו). וסיים ג"כ במדת הדין, כמו שנאמר: "ככל אשר צנה אתו אלקים בן עשה". אבל בפרשה זו שבה רמז לו על הקרבת הקרבנות, מתחיל במידת הרחמים שנאמר: "ויאמר ה' לנח" וכמו כן סיים במדת הרחמים שנאמר: "וניעש נח ככל אשר צנהו ה'" (בראשית ז). וכל זה להורות כי אין כונת הקרבן כי אם לשם המיוחד יתברך. והוא שדרשו רבותינו ז"ל: 'תניא אמר רבי שמעון בן עזאי: "בוא וראה מה כתיב בפרשת קרבנות שלא נאמר בהן לא קל ולא אלקים, אלא ה' שלא ליתן פתחון פה לבעל דין לחלוק" (מנחות קי.).

מכל הבהמה הטהורה תקח לך (ז ב)

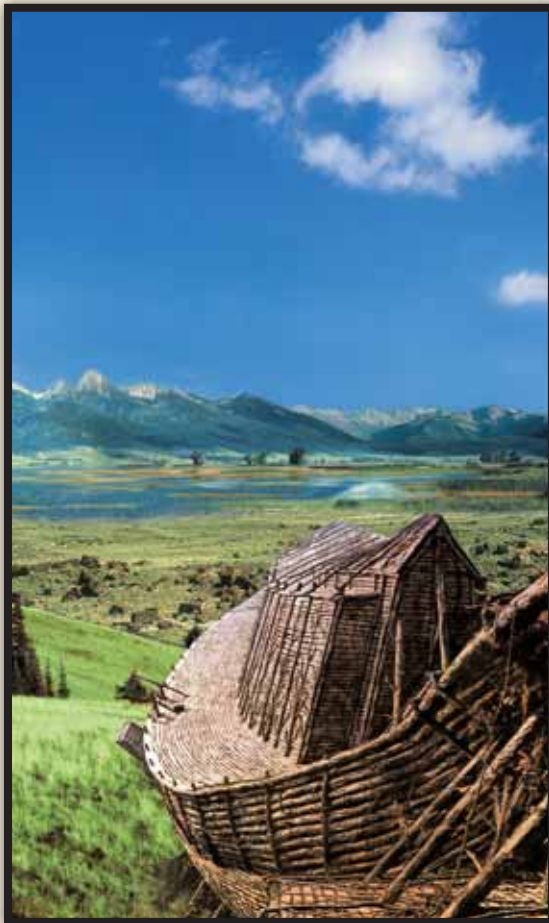
הקשה הרמב"ן בפירושו על התורה: מדוע אצל הטהורים כתוב: "תקח לך" ואילו אצל הטמאים כתוב: "יבואו אליה"? (בראשית ו).

וכתב לבאר בזה רבינו הגר"ח קנייבסקי שליט"א בספרו 'טעמא דקרא' על פי המבואר ב'מדרש רבה' (לא יא): שהבעלי חיים הטהורים היו במדורו של נח

"ככל אשר צנה אתו אלקים" (ו כב)

הנה, בכמה מקומות אצל משה רבנו כתוב בלשון: "כאשר צנה ה' אתו" (שמות לד) או "ככל אשר צנה ה' אתו" ואילו כאן כתוב תחילה "אתו ואח"כ נכתב שם "אלקים". ובדומה לזה נאמר גם להלן (ד טז): "כאשר צנה אתו אלקים" וצריך להבין טעם השינוי בזה.

וביאר בזה רבינו הנצי"ב מוואליזין בספרו 'העמק דבר': לפי שבימי משה הגיע הזמן שתנתן תורה שבעל פה, שהוא נקרא בלשון ציווי, אלא שזכה משה רבנו ביחוד ונצטווה הוא על הדברים. משא"כ כאן לא הגיעה עדין השעה שתתפרש מהו "למינהו" וכן הרבה מן הדברים שנתפרשו רק בתורה שבעל פה שניתנה

פנינים לפרשה

"הנני מביא את המבול מים על הארץ לשחת כל בשר אשר בו רוח חיים מתחת השמים כל אשר בארץ יגוע" (ו יז)

צריך להתבונן, מה הוא פשר כפילות הלשון שנאמר בכתוב: "לשחת כל בשר וכל אשר בארץ יגוע"? ומובא בשם רבנו יהושע לייב דיסקין זצ"ל: שיש להבין כפילות זו בכלל המדה שנדרשת בה התורה והיא 'רבויה אחר רבויה' ש'אין רבויה אחר רבויה, אלא למעט', כמו כן כאן, בא הרבוי הנוסף למעט וללמדנו על מה שאמרו חז"ל (במסכת זבחים קיג): שעוג מלך הבשן נשתייר ממי המבול - 'שנצטננו בצידה התיבה'. (ועיין עוד מה שכתב בעל הטורים (ו כג) על הפסוק: 'וישארו אף נח').

"ואתה קח לך מכל מאכל אשר יאכל ואספת אליה" (ו כא)

כתב 'הרב מבריסק' מרן הגר"ז הלוי זצ"ל לבאר על פי מה שאמרו חז"ל (זבחים קטז): "והקאים זכר ונקבה" מהבאין מאליהן' וזהו מה שכתוב כאן: "ואתה קח לך מכל מאכל" שהמאכל לא יבא בעצמו, רק אתה בעצמך תקח ותאסוף ואילו קודם לכן אצל הבהמות והחיות כתוב: "שנים מכל תביא אל התיבה להחיות" כלומר: שהם בעצמם יבואו אליך מאליהן. ומשום כך הוסיף בציווי אסיפת המאכל, את התיבה "ואתה". כלומר: שאת המאכל צריך הוא בעצמו לאסוף ולכנסו, מה שלא היה נצרך לו כבעלי החיים.

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

ואילו בעלי החיים הטמאים היו במדור אחר, ממילא הדבר מובן ומבואר היטב שבבעלי החיים הטהורים נאמר: **תִּקַּח לְךָ** כלומר: אליך, שיהיו במדור שלך. משא"כ אצל הטמאים **יָבֵאוּ אֵלֶיךָ** כלומר: אל התיבה שהיא מקומך, אבל לא לך ממש. (אך בסנהדרין קח: משמע שרק העופות הטהורים היו במדורו של נח, עיין שם בפירושו רש"י וזה הוא שלא כמבואר במדרש הנ"ל).

"מִן הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה וּמִן הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אֵינָנָה טְהוֹרָה וּמִן הָעוֹף וְכָל אֲשֶׁר רָמַשׁ עַל הָאָרֶץ" (ז ח)

בבהמה, הוזכר בנפרד, הבהמות הטהורות ואשר אינם טהורות. ואילו בעוף, נאמר באופן כללי ולא נאמר בו במיוחד הטהור. הלא דבר הוא!.

וביאר בזה רבינו מאיר שמחה זצ"ל בספרו 'משך חכמה': משום שסימני טהרת העוף הם: הזפק ושקורקבנו נקלף והסימנים הללו הם סימנים המצויים בפנים ואינם נראים מבחוץ, כמבואר במסכת חולין (נט.). לפיכך, לא היה הדבר ידוע לנח מי הם העופות הטהורים ומי הם שאינם טהורים. אבל בבהמות שסימני טהרתם ניכר מבחוץ, שהם מעלי גרה ומפריסי פרסה, היה יכול נח להבחין מתחילה מי הם הטהורים ומי אינם טהורים.

אולם לאחר שכבר באו אל התיבה וראה נח מי מהם באו שנים שנים ומי מהם באו שבעה שבעה, מעתה ידע מי הם הטהורים ומי הם שאינם טהורים. וכמו שכתבו התוספות (חולין סא. ד"ה כל): שכל הדורס ומניח גמירי להו שהוא

טמא. וביארו התוס': **ד'שמא קבלה היתה מימות נח שהקריב מכל עוף טהור ובדק את כולם ומסר לדורות שאין עוף טהור דורס'.**

ולפי"ז יש להוסיף עוד: שהדבר מדוקדק עד מאד בלשון הפסוק שנאמר: **"בָּאוּ אֵל נֹחַ אֵל הַתֵּבָה"** ולכאורה תיבות **"אֵל נֹחַ"** מיותרים, אלא שלפי המתבאר הדבר מובן ביותר, שביאתם אל התיבה היתה מיוחדת גם בזה שבאו **"אֵל נֹחַ"** פרט לכך שבאו בכדי להנצל ממי המבול, באו גם **"אֵל נֹחַ"** שעל ידי ביאתם ידע מי מהם טהור ומי מהם טמא.

וכשהרצינו את הדברים לפני רבינו הגר"ח קנייבסקי שליט"א הראה לי בספר 'פרדס יוסף', שהביא מדברי ה'זוהר חדש' שלמד מן הפסוק הזה לימים שגומרים בהן את ההלל בבית הכנסת.

ומבאר המקובל רבי שמשון מאסטרופלי זצ"ל כונת דברי הזוהר: **"שְׁנַיִם שְׁנַיִם"** הם שני ימי הפסח ושני ימי חג השבועות, **"בָּאוּ"** הוא בגימטריא ט' שהם מכוונים לתשעת ימי הסוכות. **"אֵל נֹחַ"** הוא בגימטריא כתיבת חנוכה, לרמוז על ימי החנוכה שגומרים בהם את ההלל.

"נִבְקְעוּ כָּל מַעֲיֵנוֹת תְּהוֹם רַבָּה וְאַרְבַּת הַשָּׁמַיִם נִפְתְּחוּ" (ז יא)

כתב רבינו בחיי' להעיר, שהיה ראוי שיאמר הפסוק תחילה: **"נִפְתְּחוּ אַרְבַּת הַשָּׁמַיִם"** ולאחר מכן: **"נִבְקְעוּ כָּל מַעֲיֵנוֹת תְּהוֹם"** כי היה לו להקדים את המים העליונים, למים התחתונים. ולמה נאמר להיפך?

ויתכן, כי לפי שהענין הוא קללה ופורענות, לא רצה הכתוב להקדימן

לפורענות. ומצינו שהקדימן הכתוב לענין ברכה, שנאמר: **"בְּרַכַּת שְׁמַיִם מֵעַל בְּרַכַּת תְּהוֹם רַבָּצַת תַּחַת"** (בראשית מט). וכמו כן הזכירם משה רבינו ע"ה תחילה לברכה, שנאמר: **"מִמְגַּד שְׁמַיִם מִטָּל וּמִתְהוֹם רַבָּצַת תַּחַת"** (דברים לג).

ומאותו טעם לא הזכיר הכתוב בפירושו: **ויביא אלקים "המבול ארבעים יום על הארץ"** (בראשית ז) כי לא רצה להזכיר את הש"י על הפורענות. והדבר ידוע לכל, כי הוא המביא את המבול וכמו שכבר אמר לו: **"וְאֲנִי הֲנִי מֵבִיא"**.

אבל התורה אשר כל **"דְּרָכֶיהָ דְרָכֵי נֵעִם..."** (משלי ג), כך הוא משפטה, שלא תזכיר בפירושו שם השי"ת בפורענות. וכן במה שנאמר: **"וַיִּמַח אֶת כָּל הַיְיָקוּם"** ולא אמר: **"וַיִּמַח ה' אֶת כָּל הַיְיָקוּם"** (בראשית ז). אבל בהצלה ורחמים מזכיר בפירושו את השי"ת, כמו שכתוב: **"וַיִּסְגֹּר ה' בְּעָדָיו"**. וכתוב: **"וַיַּעֲבֹר אֱלֹקִים רוּחַ עַל הָאָרֶץ וַיִּשְׁכַּח הַיָּמִים"** (בראשית ח).

וכן מצינו כשהעניש לאדם וחווה, אמר הכתוב: **"אֵל הָאִשָּׁה אָמַר"**. **"וּלְאָדָם אָמַר"** (בראשית ג).

אבל במדת רחמנות כתוב: **"וַיַּעַשׂ ה' אֱלֹקִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כְּתַנּוֹת עוֹר וַיַּלְבֹּשֵׁם"**.

ויש מקום להוסיף עוד טעם אחר, על עיקר הערתו, בהקדמת המים התחתונים למים העליונים, על פי המובא ב'מדרש רבה': **"אמר רבי לוי: "הם קלקלו סילונות שלהם, אף המקום שינה להם סדורו של עולם. דרך ארץ, שהמטר יורד והתהום עולה, כמו שכתוב: "תְּהוֹם אֵל תְּהוֹם קוֹרָא לְקוֹל צְנוּרִיךָ" (תהילים מב). ברם הכא, תחילה; "נִבְקְעוּ כָּל מַעֲיֵנוֹת תְּהוֹם רַבָּה" ואחר כך; "וְנִפְתְּחוּ אַרְבַּת הַשָּׁמַיִם נִפְתְּחוּ"** (פרשה לב ז). ■

מחשבה אחת של מוסר

כח האחדות גדול עד למאד לעבודת השי"ת

של מדת האחדות לרעה, אמור מעתה, שאי אפשר כלל בדינו לשער, עד כמה אפשר להשיג בענין עבודת אלקים באמת אלמלי היה כל כלל ישראל מאוחד בדעה אחת **"לְעִבְדוֹ שְׂכֵם אֶחָד"** (צפניה ג). וכל תוספת שהיא באחדות כחה רב עד מאד בבנין עבודת האלקים בשלמות ובמעלה גדולה יותר. ■

חיים: בא וראה עד היכן מגיע גדול כחה של האחדות והשלום, כי מכיון שהיו עם אחד ושפה אחת כבר לא היה מונע מהם מלהשלים את כונתם לעבוד אלהים אחרים.

והלא אחז"ל: **ש'מדא טובה, מרובה על מדת פורענות, חמש בכפלים'** (מדרש תהילים טו). והנה, אם כך הוא גדול כחה

אצל דור ההפלגה נאמר: **"וַעֲתָה לֹא יִבְצֹר מֵהֶם כָּל אֲשֶׁר יִזְמוּ לַעֲשׂוֹת"** (בראשית יא). ומפרש הספורנו: שאין מונע מהם מלהשלים את כונתם בעבודת עבודה זרה, כי היו מאוחדים עם אחד ושפה אחת.

על כך היה אומר ומעורר רבינו ישראל מאיר הכהן מראדין בעל ה'חפץ

שנת השמיטה

האם יש לנהוג, כיום, בדיני קדושת שביעית בלולב?

את פירות השביעית כדרך אכילה ודבר שדרכו לאכול חי לא יאכלנו מבושל, הרי כמו כן יש לנו לומר: כי דברי הכתוב **"לְאֶכְלָה"** לא נאמרו אלא לגבי דברים שרגילין לאוכלן ולא על מה שרגילין לזרוק לאשפה.

ולא נאמר כלל קרא ד"לְכֶם לְאֶכְלָה" על דברים שבכל השנים הם חשובים כעפרא בעלמא.

ואף אם יש מקום קצת להחמיר בקליפי תפוז ולימון, היינו: מפני שבתחלתן הם חשובים ונטפלו להפרי. ולכן אפשר שכל זמן שראויין עדין לבהמה לא פקעה מהם הקדושה. אך דברים כאלה שמתחלת ברייתן אין רגילין כלל להחשיבם למאכל בהמה וזורקין אותן, מסתבר שלא חלה עליהם שום קדושה וכ"ש לולבים דלאו אוכל נינהו, דמסתבר שבזמננו דינם כעצים אשר מעיקרא לא חייל כלל עליהם שום קדושה. ■

גם לדבריהם יש לחלק ולומר: כי רק דבר שמצד עצמו הוא ראוי למאכל בהמה, רק הוא אינו נפקע משביעית, אבל לא דבר שאין מקפידין, אלא רגילין בסתם לזורקו. כי אם נחשוש לכך גם במה שראוי לכיבוד הבית וכדומה, הרי אין לך עץ שאינו ראוי להשען עליו, או לעשותו בית יד למטאטא וכדומה ונמצא שעצים אשר עלו מאליהן או נטעו אותם סתם ולא חשב עליהם לעצים, יתחייבו בדיני שביעית.!

וכן הוא המנהג אצלנו שלא לנהוג שביעית בהדסים. והרי הדסים עומדים לריח יותר מאשר עומד הלולב לכיבוד בית ואפילו הכי, כיון שבזמננו אין ההדסים עומדים, לכך לא קדשי בקדושת שביעית. ואם כן, הוא הדין בלולב. ובעיקר הדבר נראה, כיון שמקור הדין של קדושת שביעית נלמד מהכתוב: **"וְהִיְתָה שֵׁפֶת הָאָרֶץ לְכֶם לְאֶכְלָה"** (ויקרא כה) שממנו למדים שצריכים לאכול

מערכת 'חברותא' מיוחדת 'גנזי המלך'

שאלה: בשו"ת 'מנחת שלמה' (א נא) דן בשאלה, האם נוהגת קדושת שביעית בלולב בזמן הזה, כאשר אין שמוש אחר בלולב מלבד קיום מצות לולב?

תשובה: כתב ה'מנחת שלמה': כיון שבזו"ז אין רגילין כלל לכבד את הבית בלולבים ואין נוטעין אותן כלל אדעתא דהכי, אין נוהג בהם קדושת שביעית. וגם לפי הנוהגים להחמיר בקליפי תפוז הראויים למאכל בהמה, לנהוג בהם קדושת שביעית אף כאשר אינם מיוחדים לכך ולכאורה לפיהם גם בלולב, על אף שהוא אינו מיועד אצלנו לכיבוד הבית, בכל זאת ראוי הוא לשמוש זה וכמו שמחמירים בקליפי פירות הראויין לבהמות אף אם אינן מיוחדין לכך, כן יש מקום להחמיר בלולב,

דרושים
 עורכי וידאו מקצועיים
 להרצאותיו של הרב אמנון יצחק
 שלום 050-5256070 (משעה 9:00-21:00) קו"ח לפקס: 03-6768855

כנס יחודי לנשים לזכרה של רחל אמנו

הנך מוזמנת ליום עיון במעמד אדיר ומיוחד
שבו נעלה את שלהבת אשת החיל
ונסמן את מסלולה המואר בדמעות ותפילה
של האמא היהודיה

בתכנית

♦ הרבנית **אביבה ויסמן** חת' בהרצאה מאלפת
ומצגת מיוחדת **על השבויים**

♦ **הרב מינאל לסרי** בהרצאה מיוחדת
"דמעות של אמא"

ומעמד אדיר ומרכזי
הרב הצדיק המקובל

ראש ישיבת "השלום" בי-ם

הרב דוד בצרי שליט"א
שיאציל מברכותיו בעת רצון זו
ובנו הרב יצחק בצרי שליט"א

יום העיון יתקיים א"ה באולמי "הדוראים" המפוארים
רח' הירקון 57 ב'ב (ליד קניון איילון)
ביום שלישי י"א מר חשון תשס"ח (23.10 למנינם)
משעה 17:00 - 9:00 בבוקר

כולל ארוחת צהרים עשירה וכבוד עשיר במשך כל היום
מנחה - הרבנית לסרי

ד"ר משה רובין אלוז

הפאת אלה לוי
גנזית מיוחדת
לפני כל אמנו

הרשמה מראש חובה בטל': 050-4119413 050-4119222

דרוש נהג משאית

רשיון ג'
+ עבודות מחסן
העבודה
באזור המרכז

050-67-888-67

הודעה חשובה!!!

כל המעוניין לשמוע שדור חי
של הרב אמנון יצחק שליט"א
מתבקש להתקשר לאחד מהטלפונים הבאים:

'שופר ניזוטל'

054-400-7779

052-999-7779

057-377779

050-800-7779

יעמדו על הברכה

וירג'ניה בת אסתר
רפואה שלמה והצלחה בזיווג

מארקו בן אליה
ברכה למשפחתו והצלחה בעסקיו

ג'וספה יוסף ואלברטו בני רוסאנה
ברכה והצלחה

רפאל בן נוצ'יה
ברכה והצלחה בבית ובמעשי ידיו

אליהו בן נעמי
יזכה להיות בריא ככל אבריו וגידיו

אנג'לו בן ג'יודיטה יהודית
ברכה והצלחה בעסק

ויטוריו בן גינה פרלה
יזכה לזיווג הגון ברכה והצלחה

דוד בן רינה
בריאות לכל המשפחה
והצלחה בעסק

מלי בת צפורה
זיווג הגון במהרה

קלאודיו בן סראנה
ברכה לכל משפחתו והצלחה בעסק

אפרים בן רבקה ושרית בת אלנה
לזרע של קדש מהרה השנה

אלאונורה בת אדה
רפואה שלמה

אלעד פרץ וסיון בת רחל
לזרע של קדש

אלברטו בו אלאונורה
חיוק בשמירת המצוות והתורה

זמורה סמורה בת סביחה
לרפואה שלמה ברגליים וככל הגוף

גיטל בת גילה
לשמחת חיים

זוהר בת עדי ומאור בן עדי
לבריאות, שנה טובה ופרנסה

כל המעוניין לזכות ולהיות שותף
בהפצת **420,000** עמודי התורה
של 'גנזי המלך' בכל שבוע, יתרום
500 שקלים לע"נ, רפואה,
זיווג, הצלחה, פרנסה, זרע חי וקיים וכו'
ויקבל פרסום בקוביה כדלעיל

050-6500666

03-6762226

להרויח בגדול!

בתכנית 'כח כפלים'

מלאו הוראת קבע זו על סך \$28*

ותקבלו

<p>חינם!</p> <p>טיול לאתרים בצפון</p>	<p>חינם!</p> <p>קלטות וידאו, CD, טייפ וספרים</p>
<p>חינם!</p> <p>מנוי שנתי ל'גנזי המלך'</p>	<p>חינם!</p> <p>מנוי שנתי לעתון 'ארבע כנסות'</p>
<p>חינם!</p> <p>סוף שבוע ששי שבת עם הרב אמנון יצחק</p>	

תאריך: _____ הוראה לחיוב חשבון לתוכנית "כח כפלים" למשך שנה מיינומים

לכבוד בנק _____ כתובת הבנק _____ מס' הסניף _____

1. אני/נו הח"מ שם בעל/י החשבון _____ משפחה _____ מס' זהות / ח.פ. _____

ר' _____ מס' _____ עיר _____ מיקוד _____ טל. בית _____ פלאפון _____

קוד מסלוקה		סוג חשבון		מס' חשבון בבנק					
בנק	סניף								
				2	3	9	2		קוד מוסד

אסמכתא / מס' מזהה של הלקוח בחברה

נותן/ים לכם בזה הוראה לחיוב חשבון/נו הנ"ל בסניפכם, בנין תרומתי ל"שופר" בסכומים ובמועדים שיומצאו לכם מידי פעם בפעם באמצעי ממוני, או שימות ע"י "שופר" כמפורט מטה ב"פרטי ההרשאה".
 2. ידוע לי/לנו כי: א. הוראה זו ניתנת לבטול ע"י הודעה ממוני/מאתנו בכתב לבנק ול"שופר" שתכנס לתוקף, יום עסקים אחד לאחר מתן ההודעה בבנק וכן ניתנת לבטול ע"י הוראת כל דין. ב. אהיה/נהיה רשאי/ים לבטל מראש חיוב מסוים ובלבד, שהודעה על כך תימסר על ידי/נו לבנק בכתב, לפחות יום עסקים אחד לפני מועד החיוב. ג. אהיה/נהיה רשאי/ים לבטל חיוב, לא יותר מתשעים ימים ממועד החיוב, אם אוכזר/נוכח לבנק, כי החיוב אינו תואם את המועדים או הסכומים שנקבעו בכתב ההרשאה, אם נקבעו (3). ידוע לי/נו כי הפרטים שציינו בכתב ההרשאה ומילויים, הם נושאים שעלינו להסדיר את המוטב. 4. ידוע לי/נו כי סכומי החיוב ע"י הרשאה זו, יופיעו בדפי החשבון וכי לא תישלח לי/נו ע"י הבנק הודעה מיוחדת בנין חיובים אלה. 5. הבנק יפעל בהתאם להוראות בכתב ההרשאה זה, כל עוד מצב החשבון יאפשר זאת, וכל עוד לא תהיה מניעה חוקית או אחרת לביצועו. 6. הבנק רשאי להוציאני/נו מן ההסדר המפורט בכתב ההרשאה זה, אם תהיה לו סבה סבירה לכך, ויודיע לי/נו על כך מיד לאחר קבלת החלטתו, תוך ציון הסיבה. 7. נא לאשר ל"שופר" בספח המחובר לזה, קבלת ההוראות אלו ממוני/מאתנו.

פרטי ההרשאה:

1. סכום החיוב ומועדו, יקבעו מנת לעת ע"י "שופר" ע"י (העקרונות לקביעתם):

2. בדרי החיוב: (סמן במשבצת המתאימה)

\$ 28 זכאות ליחיד

\$ 56 זכאות לזוג

לחייב בתאריך: _____

20 לחודש _____ 30 לחודש _____

חתימת בעל/י החשבון _____

תורם נכבד, שים לב: הוראה לחיוב חשבון זו אמורה להגיע לבנק דרך "שופר" עליך לשלוח את הטופס ל"שופר" ת.ד. 2711 בני ברק. טל: 03-6777779